

ABOVSKÝ

20. ročník, číslo 1, apríl 2025
www.regionhornad.sk

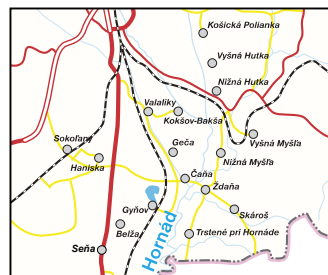
hlásnik

→ Do 7 400 domácností
→ 23 000 obyvateľom

Tretí najlepší slovenský časopis v kategórii neziskových a rozpočtových organizácií súťaže Podnikové médium roka za roky 2012, 2017 a 2018. Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokolany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa.

- Najmodernejšie technológie v lakovni Volva
- Kanalizácia nesporne zvyšuje kvalitu života
- Žiakov zaujala školská kapela v Ždani
- Keď naším regiónom prechádzal pred 80 rokmi front
- V okolí môžeme stále nájsť neobjavené zákutia

20 ROKOV ČASOPISU
2005
2025

Rok jubileí zdobí vytúžená jar

Mladosť – veselosť. Deti majú energie na rozdávanie. Tak ako jarná príroda. Pučí, raší, prebúdza Zem aj ľudí na nej k životu. Dáva o sebe mocne vedieť nocou i dňom. Nepozná prekážky. Po zimnom útlme opätovný

príchod čoraz mocnejšie sa prejavujúcej životnosti. Aj o tom je náš život... Ilustračné foto skvelej fotografky Martiny Fedorčákovej vzniklo v tvorivej dielni nášho regiónu.

Táto jar je pre Abovský hlásnik tiež niečím

výnimočná. Vstupujeme do dvadsiateho ročníka vydávania nášho časopisu. Vaša netúžajúca priazeň nás naplní vďačnosťou a pokorou. Nech nás táto jar znova naladí hľadať okolo seba tie pozitívne veci.

Slovo na úvod

Čaro prajnosti

Myslím si, že veľkosť človeka sa meria jeho prajnosťou. Dnes si ľudia často závidia nielen hmotné statky, ale už aj nehmotné, ako šťastie či úspech. Ak ľudia doprajú aj iným, je to odrazom vyspelosti myslenia, prirodzenej inteligencie spoločnosti.

Ako starostovia sa snažíme získať pre obec čo najviac. Občania to od nás očakávajú. Zároveň, ak doprajeme úspech aj kolegom starostom a starostkám, ukazujeme veľkorysý gesto. No aj medzi nami sa nájdu kolegovia, ktorým je prajnosť cudzia. Nie každá obec môže mať všetko – škôlku, školu, amfiteáter, detské ihrisko, kultúrny dom, futbalové

mužstvo, ľadovú plochu, nové obytné štvrte či priemyselnú zónu.

Posledné roky cestujem za svojou najbližšou rodinou do zahraničia. Cestovaním objavujeme nové kultúry, tradície, spôsoby života. Srdce starostky sa vo mne nezaprie ani v cudzine.

Pozorne vnímam architektúru, dizajn, gastronómiu, služby ale i postoj ľudí voči svojej práci a rodine. Učím sa, ako ľudia riešia problémy a vytvárajú spoločenské väzby. Mojou inšpiráciou sú mnohokrát aj jednoduché nápady, ako „neobyčajný“ stojan na bicykle či zaujímavá výsadba na kruhových objazdoch. Aj tie najmenšie destinácie sveta, v ktorých nie je žiadna občianska vybavenosť, môžu byť príťažlivé svojou panenskou prírodou. V dnešnej dobe plnej stresu, časovej tiesne a hektického tempa je harmónia balzomom na dušu. Naša planéta vyniká v prírode symbiózou. Naopak, u ľudí sa akosi vytratila.

Zvlášť je, že občania majú na pretváranie a budovanie v obci často bipolárny hodnotiaci postreh. Protichodné názory. Tento dôvod zmenil aj rebríček našich doterajších priorit.

Chceme budovať zelenú obec, parky, relaxačné plochy, zelené ploty či aleje. Druhým snom je rozvíjať kultúru a šport. Všetko ostatné, čo nám bude chýbať, môžeme nájsť v susedných obciach alebo mestách.

Na druhej strane, mnohým občanom u nás chýba zdravý lokálpatriotizmus. Je dôležité nakupovať od domácich, podporovať služby u miestnych obyvateľov. Je to niekedy finančne náročnejšie, ale týmto zachováme rozvoj a kolobeh miestnej ekonomiky. Verím, že pozitívnym príkladom bude aj zriadenie Bazáru v Seni na obecnej webstránke. Nepotrebné veci budeme môcť posunúť ľuďom, pre ktorých získajú nový rozmer. Ušetříme planétu a získame dobrý pocit, že sme niekomu priniesli šťastie svojou prajnosťou.

Marcela Gallová, starostka Sene

Anketa s cenami

Čo sa mi páči?

20 ROKOV ČASOPISU
2005
2025

Ani nevieme, ako to zbehol a už mikroregión Hornád vydáva Abovský hlásnik 20. rok!

Náš redakčný tím v košickej mediálnej agentúre Communication House ho už tvorí viac než tri štvrtiny tohto času! Aj pri tejto príležitosti by sme sa

radi od vás čitateľov dozvedeli, ktoré témy sa vám najviac páčia, o čom sa chcete na stranách hlásnika dočítať. A tiež - možno VY sami poznáte zaujímavý príbeh týkajúci sa vás alebo regiónu, ktorý by mohol inšpirovať ďalších.

My redaktori vyhľadávame témy v teréne, no nemôžeme sa stretnúť s vami všetkými. Veď región má takmer 30 000 obyvateľov. A každý z vás, milí čitatelia, môže byť skutočnou pokladnicou tipov, nápadov, príbehov, informácií.

Zapojte sa do našej ankety a získajte pekné odmeny! Veď narodeniny sú aj o darčekom, však? Tie výročné pre

vás majú podobu pekných knížiek a spomienkových predmetov.

Napísať nám môžete e-mail na regionhornad@gmail.com alebo list či pohľadnicu (adresu redakcie nájdete v tiráži dole na poslednej strane časopisu) alebo svoj príspevok môžete nechať pre nás na obecnom úrade.

redaktorky a redaktor Abovského hlásnika

Volvo: najmodernejšia lakovňa

Nikto nemôže poprieť, že s príchodom Volvo Car Slovakia prichádzajú do oblasti Košíc špičkové technológie a výrobné postupy, ktoré jednak čerpajú z toho najlepšieho v minulosti a jasne vidia budúcnosť automobilového priemyslu.

Témou, čo vyvoláva záujem a zvedavosť, je napríklad prevádzka lakovne. Z našich dávnejších skúseností môže ísť o špinavú prácu, ktorú charakterizuje používanie nebezpečných chemických látok či dokonca zápach a znečistenie. Ako je to v prípade Volva? Oslovili sme hovorca spoločnosti Volvo Car Slovakia **Martina Semana**.

■ Aké vlastnosti majú a na akej báze sú nátery, ktoré dodávajú vozidlu farbu? Používa Volvo Cars v porovnaní s inými výrobcami farby, ktoré sú niečím špecifické?

Naša továrňa používa vysokokvalitné automobilové farby, ktoré používajú prémioví výrobcovia na celom svete. Lakovanie sa vykonáva v štyroch vrstvách, z ktorých tri sú na báze vody a vrchná vrstva je dvojzložkový bezfarebný lak na báze rozpúšťadiel, ktorý je mimoriadne odolný proti poškrabaniu. Naše lakovacie procesy spĺňajú

najvyššie normy udržateľnosti, a to tak z hľadiska zariadení (ako sú pece), ako aj z hľadiska farby, ktorá sa používa.

■ Ako sa budú farby nanášať a ako sa zabezpečí „čistota“ procesu?

Proces nanášania farieb je plne automatizovaný. Lakovacie kabíny sú navrhnuté tak, aby zachytávali prestreky farieb, ktoré sú následne filtrované zo vzduchu pomocou suchých kartónových filtrov.

■ Dá sa vôbec hovoriť o zápachu alebo možnosti vdýchnutia nebezpečných výparov zamestnancami?

Riziko vdýchnutia nebezpečných výparov je vylúčené. Všetky postreky sa vykonávajú v uzavretých vetraných kabínach bez prítomnosti ľudí. Nepretržité monitorovanie ovzdušia zabezpečuje, aby nikto nemohol vstúpiť do kabíny, keď je koncentrácia škodlivín príliš vysoká. Bezpečnostné štandardy pre zamestnancov spoločnosti Volvo Cars patria k najvyšším na svete.

■ Znamená to, že ani mimo prostredia závodu sa ľudia nemusia obávať negatívnych následkov a môžu byť úplne pokojní? Ako je

tento proces zabezpečený?

Volvo kladie dôraz na bezpečnosť nielen pri vývoji vozidiel, ale aj v našich výrobných procesoch. Dodržiavame všetky európske legislatívne normy týkajúce sa emisií, čo zaručuje, že komunita v okolí môže byť pokojná. Naše závody sú navrhnuté tak, aby minimalizovali environmentálny dopad a ochránili zdravie zamestnancov aj miestnych obyvateľov. Používame pokročilé technológie na kontro-

lu emisií a pravidelne monitorujeme naše procesy, aby sme zabezpečili splnenie najvyšších štandardov v oblasti bezpečnosti a ochrany životného prostredia.

■ Kedy plánujete rozbehnúť výrobu?

V prvej polovici roka 2027. Ak máte záujem stať sa súčasťou nášho tímu a prispieť k našim cieľom, pozrite si aktuálne pracovné ponuky na <https://jobs.volvocars.com>.

Pýtal sa Anton Oberhauser

Aktuálny stav na stavbe, marec 2025

Príklad obohacujúceho spolunažívania – 75 rokov súboru Rozmaring

Kvitne aj po tristo rokoch. Folklórny súbor Rozmaring zo Seny si toto mimoriadne jubileum pripomenul vo veľkom štýle – špeciálnym gala-programom 8. februára v kultúrnom dome svojej rodnej obce.

O folkloristoch, ktorí mapujú ľudovú kultúru predovšetkým z maďarskej časti regiónu Abov, sa dá povedať, že už 75 rokov vytvárajú jedno veľké, radostné kolektívne srdce. Roku 1950, keď Rozmaring vznikol, vládla ťaživá situácia. Politický režim stále silnejšie ťahoval skrutky a folklór sa stal vyjadrením vnútornej slobody. Súbor založila **Mária Hámořská**. K piesňam vtedy priviedla prvých 12 dievčat.

Všetky informácie vám dnes ako na dlani vedľa poskytnúť dva z najpopulárnejších – šéfka seniarskeho Csemadoku **Marta Murová** (základná organizácia kultúrneho zväzu Maďarov na Slovensku vznikla rok pred Rozmaringom) a dnešný umelecký vedúci súboru **Csaba Mitro**, inak aj obecný poslanec.

Kolektívne srdce Rozmaringu dýcha a bije naplno. Dnes ho tvorí už niekoľko generácií – napríklad stále aktívna **Alžbeta Čurillová**, ktorej, ako mi prezradí Marta, ťahá na osemdesiatku, folklórom teda žije

Žije a bije naplno

Zohratosť pri vystúpeniach sa docieľuje usilovným tréningom

neuveriteľných skoro 65 rokov. Stále sa venuje najmä deťom, pomáha jej **Alica Takáčová**. Už inej vekovej kategórie je aktuálny vedúci tanečnej zložky **Dávid Chovanec**. Spevákov vedie **Anikó Szakálová**.

Okrem studnice maďarských ľudov-

vých piesní čerpal repertoár Rozmaringu dlhé roky aj z rómskych nápevov, ktoré hrával vychýrený orchester pod vedením primáša **Gézu Potu**. Témy piesní odrážali dianie v poľnohospodárskom roku na dedine, nechýbali ani texty o vzťahoch mužov a žien, občas i s pikantným nábojom...

Aktívnych či bývalých členov majú v Rozmaringu aktuálne 70, z toho 26 dospelých spevákov a 20 tanečníkov. Do počtu treba zaradiť aj 24 detí,

ktoré takto získavajú lásku k ľudovému umeniu. Takú, aká v nich ostane navždy. „A veru, aby naše predstavenia boli stále dobré, musíme pravidelne skúšať. Každá zložka skúša raz až dvakrát týždenne, pred vystúpeniami či festivalmi aj trikrát,“ komentuje Csaba Mitro. Cítia, že záujem o mladých ľudí je dnes slabší ako kedysi, privítali by hlavne viac chalanov.

Rozmaring sa veľmi potešil renováciou svojho domovského stánku, kultúrneho domu v Seni. Získali tu oveľa lepšie zázemie, skúšobňu aj šatne. Na svoju činnosť, vrátane ciest po Európe – boli v Turecku, Poľsku, Holandsku, Španielsku či Taliansku – získavajú finančné zdroje z rôznych projektov. Čizmy a kroje zháňajú, alebo si ich dávajú šiť v Komárne či Budapešti. Svoj program k 75-ročnici mohli zorganizovať aj vďaka podpore programu Kultminor z Košického samosprávneho kraja, obci Seňa, Kechnec, Milhošť a ďalším nadáciám a sponzorom.

Dôkazom, že folklór zblizuje, je i nemálo manželských párov, ktoré sa stretli v súbore. Pulzujúce srdcia sa teda nezriedka aj spájajú a vytvárajú puto na celý život. Rozmaring, pýcha nášho regiónu, dôkaz jeho kultúrnej pestrosti a podmanivej ľudskosti. Nech sa vám darí aj ďalšie roky a desaťročia, milí folkloristi!

Anton Oberhauser, foto Rozmaring

Rozmaring má stále aktívnych seniorov

Nastupujúca generácia

Všetci spolu pri kľaičke. Reportáž z galaprogramu odvysielala maďarská Duna TV a slovenská televízia pripravuje dlhší materiál

Kanalizácia zvyšuje hygienickú úroveň obcí

Vitajte v 21. storočí... alebo?

Podľa oficiálnych údajov boli pred tromi rokmi na území Košického kraja stále až dve tretiny obcí bez napojenia na kanalizačný systém. Odvtedy sa situácia prakticky nezlepšila – náš región nevnímajú.

Nevhodne nastavené podmienky na Slovensku (prednosť majú sídla nad 2 000 obyvateľov) a ťažkopádne čerpanie eurofondov majú za násle-

dok, že aj množstvo obyvateľov v našich obciach, vrátane tých, čo prišli bývať do moderných novostavieb, musí rátať s kanalizačným riešením známym ešte z čias našich starých rodičov – žumpami.

V posledných mesiacoch majú naše obce o niečo viac možností žiadať o financie z verejných zdrojov na vybudovanie alebo dobudovanie verejnej kanalizácie. Obce sa pritom nachádzajú na rôznom stupni rozpracovanosti projektu. Pokračuje v Seni, stavebné povolenie majú v Haniske. Projekt takpovediac „zamrzol“ v Belži. „Kvôli nízkemu rozpočtu našej malej obce nie je možné realizovať veľký projekt so spoluúčasťou 1 – 8 %. Uskutočiteľné je to skôr po častiach, čo však predpokladá opakované získanie finančných prostriedkov počas niekoľkých rokov za sebou. Okrem toho by prevádzka kanalizácie stála nemalé financie, čo môže brzdiť ďalší rozvoj obce,“ pripomína starosta **Ondrej Pravda**.

► Nezájum pripojiť sa?

Zložitá situácia je v Kokšove-Bakši. Obci bol schválený projektový zámer z Programu Slovensko 2021-2027 v celkovej sume 1,6 milióna eur z alokácie IUS UMR Košice. No hrozí, že od projektu ustúpi. Dôvod? „Občania nemajú záujem pripojiť sa ku kanalizácii,“ komentuje starosta **Mikuláš Hudák**. „Niektorých odrádzajú vstupné náklady. Môžu dosiahnuť

300 až 500 eur, záleží od umiestnenia vývodu kanalizačnej rúry alebo od umiestnenia žumpy.“ No táto investícia sa pomerne rýchlo vráti v podobe hygienického, ekologického a celkovo komfortnejšieho riešenia.

Marcela Gallová, starostka Seny, kde majú schválených 8,4 miliónov eur na kompletne dokončenie kanalizácie, tiež poukazuje na dvojaký postoj občanov. „Jední nás bombardujú, kedy bude kanalizácia, a druhí sa vyhovávajú na vstupné náklady.“

Merateľným ukazovateľom pri týchto projektoch je výlučne počet napojených. Každá nepripojená domácnosť bude znamenať pokutu pre obec, čo by malo likvidačný charakter. Nezostane nám nič iné, iba zaviesť veľmi tvrdé sankcie, aby sa napojili všetky plánované nehnuteľnosti v pôvodnom projekte. Iná možnosť neexistuje.“

► Kedy ešte hrozia sankcie?

Pripojenie sa k verejnej kanalizácii je teda zo zákona prakticky povinné. Ak obec ako celok odmietne, zostáva obyvateľom len možnosť vy-

užívať žumpy. Objednanie výjazdu takzvaného „fekálneho“ vozidla na odčerpanie žumpy, stojí aktuálne okolo 80 eur.

Čo je však horšie, niektoré domácnosti aj v našom regióne si ani s tým problémom nerobia a nevidia im znečistiť splaškami hoci aj breh blízkeho potoka, či dokonca priamo vodný zdroj.

Tiež je nutné poznamenať, že obec alebo okresný úrad, odbor životného prostredia, je oprávnený žiadať od každej neodkanalizovanej domácnosti potvrdenia o vyprázdnení žumpy za posledné dva roky. „Ak majiteľ nehnuteľnosti tieto potvrdenia nevie predložiť, vystavuje sa pokute, čo sa zo strany okresného úradu už v Haniske aj niekoľkokrát stalo,“ pripomína za všetkých starostov **Miloš Barcal** z Hanisky.

Pripojenie sa na kanalizáciu, keď je to možné, je teda nielen povinnosťou pred zákonom, ale stáva sa aj skutkom v duchu dobrých susedských vzťahov a výrazom správneho postoja k ochrane životného prostredia.

Anton Oberhauser, ilustračné foto autor

ilustračné foto

Nový zdroj financií pre obce

Územie mestského rozvoja – ďalšia brána pre pomoc

Čerpanie peňazí z rozpočtov Európskej únie sme si na Slovensku výrazne skomplikovali vlastnými dodatočnými pravidlami. Zmeniť nastavený rámec je veľmi zložitá, keďže sú naň naviazané finančné aj ľudské zdroje a hlavne administratívne procesy.

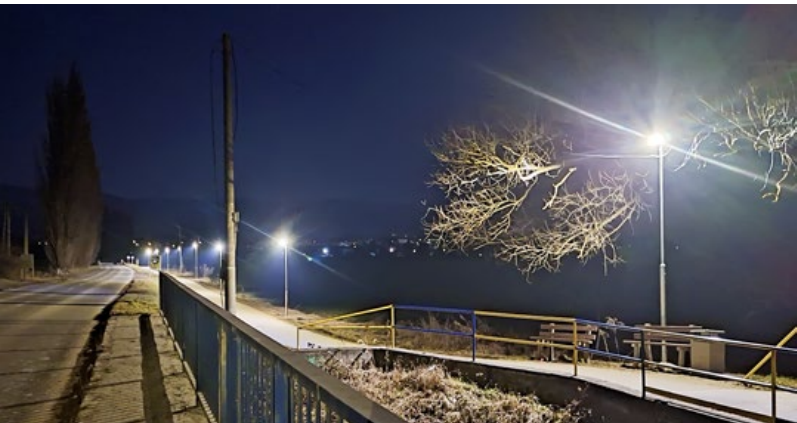
V roku 2023 sa však objavila nová cesta na efektívnejšie využitie eurofondov – ide o nástroj inšpirovaný praxou v Poľsku, kde sa darí čerpať tieto prostriedky rýchlejšie ako u nás. Konkrétne je reč o vytváraní územia Udržateľného mestského rozvoja (UMR). UMR podporuje spoločné integrované projekty s cieľom rozvoja mesta a susediacich obcí, pričom ide aj o znižovanie regionálnych rozdielov. V prípade Košíc tvorí toto územie – spolu s krajským mestom – aj 40 príľahlých obcí. Je medzi nimi aj 16 z nášho mikroregiónu s výnimkou Sokolian, kde poslanci neschválili uznesenie o vstupe do UMR.

V rámci Programu Slovensko bolo pre územie UMR Košice vyčlenených dokopy 133,8 milióna eur zo zdro-

jev Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Podľa starostu Skároša **Lubomíra Vranku** najväčší záujem bol o financie na rekonštrukciu školských zariadení, modernizáciu miestnych komunikácií, znižovanie energetickej náročnosti verejných budov, ako aj na ochranu a zlepšenie životného prostredia. Pre malé obce však môže opäť ísť o náročné podmienky, keďže minimálna výška projektového zámeru bola nastavená, takmer pri všetkých opatreniach, na 201 tisíc eur, čo je pre malé obce väčšinou privysoká suma aj vzhľadom na dofinancovanie z vlastných zdrojov.

Aktuálne sú v území UMR Košice schválené projektové zábery pre obce mikroregiónu Hornád v celkovej výške viac ako 8 miliónov eur. **ao**

Stotisíc na chodníky

Bezpečnosť chodcov je prvoradá pri umiestňovaní financií z rozpočtu obce Čaňa do dopravnej infraštruktúry. Koncom minulého roka zastupiteľstvo rozhodlo o realizácii osvetlenia cyklochodníkov medzi Čaňou a Gečou a medzi Čaňou a Ždaňou v celkovom náklade 73 742 eur. Taktiež bol zrealizovaný chodník pre peších na Zimnej ulici za 25 506 eur. Veríme, že tieto investície sú vynaložené v prospech bezpečnosti našich občanov.

Michal Rečka, starosta Čane

Hold skvelému človeku

Za Marekom Habinom, starostom Vyšnej Myšle

„Ou, pán Habina, máme z vás veľkú radosť! Z vášho dielka i z fotočiek, čo ste práve poslali. Z tých už vieme vybrať. Ďakujeme!“ Tento mail som napísala starostovi Vyšnej Myšle **Marekovi Habinovi** 9. decembra 2024 ako odpoveď na dobrý pracovný materiál.

Pôvodne sme totiž mali fotky k článku Zo smetiska živá studňa technicky aj kompozične nekvalitné. „Lepšie nemám, ale zabezpečím, aké potrebujete,“ povedal nám. A krátko nato do redakcie poslal presne také. Ku krásnemu malému projektu, o ktorý sa osobne zaslúžil. Článok vyšiel v Abovskom hlásniku č. 4/2024.

Netušila som, že ON sa 28. decembra navždy rozlúči s týmto fyzickým svetom. Tieto riadky pišem s úctou a rešpektom. Pretože s pánom Habinom – vzácnym, pohotovým a obetavým človekom – sa nám všetkým v redakcii spolupracovalo výborne.

Na strane 12 nášho decembrového čísla je článok o storočnici knižnice v obci, kde starostoval. S krásnou fotkou pri odovzdávaní ocenenia tamojšej zaslúžilej knihovničky **Regine Šusterovej**. Jeho tvár vyjadruje prajnosť a úprimnosť.

V tomto jarnom čísle píšeme o divadelnom predstavení a o výstave obrazov ako pokračovaní aj ním oživenie tradície obecnej knižnice.

V jesennom čísle časopisu zas vedno s manželkou **Margitou** predstavil verejnosti zachránené humno a svo-

S tinedžermi pri rieke Olšave

ju srdcovku: Nebo – peko, krásne kultivovaný kus prírody nad Vyšnou Myšľou. Pamätám si moment z tej reportážnej cesty: Bola nedela a veľmi horúco. Zišli sme k rieke sa osviežiť. V jej strede na kameňoch sedeli školáci. S radosťou som počúvala ako pekne sa s nimi zhovárali...

► Alej starostov rastie

Ešte za jeho života dali spolu s obecným správcom **Vladimírom Šoltéšom** hlavy dokopy a vznikla myšlienka aleje starostov. Ako nám pred niekoľkými dňami povedal pán Šoltés, stihli do zimy zaobstarat a zasadiť pr-

vých šesť stromov do tejto starostovskej aleje – javor od **Jána Kokardu** zo Ždane, lipu od **Michala Rečku** z Čane, japonskú čerešňu od **Miroslava Sisáka** z Nižnej Myšle, ambrovník od **Lubomíra Vranku** zo Skároša a laliovník od **Mikuláša Hudáka** z Kokšova-Bakše. Spoločnosť im robí javor za Vyšnú Myšľu.

► Nové voľby

V súčasnosti zastupujúcim starostom je **Miroslav Juhás**. Ako povedal pre Abovský hlásnik, pokračuje v činnosti svojich predchodcov, teda aj pána Habinu, ktorá je bohatá a košatá. Voľby

Pán Habina sa zaslúžil aj o vznik a rozvoj Furmanských pretekov

nového starostu by mali byť v októbri tohto roku. Presný termín nie je ešte známy, pán Juhás svoju kandidatúru nepotvrdil ani nevyhlásil.

*Katarína Eva Čániová,
foto autorka a oú*

Len treba chcieť...

Je nám všetkým veľmi ľúto, že Marek už nie je medzi nami. Bojoval s chorobou a verili sme, že sa mu podarí tento boj vyhrať. Nestalo sa tak. Stratili sme blízkeho kolegu, človeka plného optimizmu, nápadov a myšlienok. Človeka, ktorý nás vždy vedel zabaviť či rozveseliť. On odišiel, ale jeho posolstvo – všetko sa dá, len treba chcieť – zostáva.

*Ján Kokarda,
starosta obce Ždaňa a predseda RZO*

Uvítali deti do života

Kokšov-Bakša sa rozrástla o 14 malých občianok. Do života ich radostne privítali na miliej slávnosti 16. marca, kde sa zhromaždili rodiny i priatelia. Starosta **Mikuláš Hudák** odovzdal hrdým rodičom pamätný list a darčekový balíček. Program plný piesní a básničiek pripravili deti z miestnej ZŠ s MŠ. Mená detí narodených v roku 2024 sú zapísané aj do kroniky obce. Túto peknú tradíciu udržiavajú aj v Haniske a Trstenom pri Hornáde.

ocú Kokšov-Bakša/ red

Detičkám a rodičom želáme veľa zdravia a radosti

Viac miesta na hranie

Veľkorysý priestor na vonkajšie aktivity vytvorili deťom a mládeži v Kokšove-Bakši. Na lúke smerom k železničnému priecestiu umiestnili v jednej časti prvky pre najmladších – pružinové koniky, hojdačku i preliezačku a v druhej časti pre tých starších posilňovacie stroje na ramená a nohy. Vonkajší fitness nie je pre domácich úplnou novinkou, päť strojov pri multifunkčnom ihrisku už využívajú nejaký ten rôčik. Starosta **Mikuláš Hudák**: „Chceli sme vytvoriť novú

plochu, na ktorej by mohli obyvatelia tráviť voľný čas spolu so svojimi deťmi. Zároveň sme vysadili desiatky stromčekov, ktoré oddelujú ihrisko od poľa a budú poskytovať príjemný chládko.“

Realizáciu umožnil schválený nenávratný finančný príspevok vo výške 49 104 eur z Podošospodárskej platobnej agentúry, operačný program: Program rozvoja vidieka prostredníctvom Miestnej akčnej skupiny Hornád – Slanské vrchy, o.z.

*Monika Floriánová, foto ocú
Kokšov-Bakša*

Nové ihrisko v Kokšove-Bakši

Hrali aj v talk-show Milana Kolcuna

Naše šance nie sú rovnaké. A štatistiky sú neúprosné. Slovensko patrí ku krajinám, kde o úspechu žiaka v škole – bez ohľadu na talent a schopnosti – do veľkej miery rozhoduje sociálna situácia.

Týka sa to najmä rómskych osád, odkiaľ je veľmi ťažké sa vymaniť. Slovensko, viac ako iné krajiny, nedokáže identifikovať a rozvíjať talentované deti zo znevýhodneného prostredia.

Recepty, ako riešiť tento stav, vymýšľajú mnohí už roky a miňajú sa na ne nemalé financie. Podchytiť rómske deti a ukázať im cestu ku kvalitnejšiemu, plnšiemu životu sa snažia aj na ZŠ v Ždani. Rozvíjajú viacero nápadov. Nadšený mladý učiteľ **Andrej Klobušník**, ktorý pôsobí aj v neziskovej organizácii Teach for Slovakia, prišiel okrem iného s myšlienkou založiť žiacky orchester, ktorý by bol otvorený talentovaným deťom bez rozdielu etnického pôvodu.

„Chodía k nám, najmä na druhý stupeň, okrem ždanianskych aj deti zo Skároša a Nižnej Myšle. Podujal som sa objaviť medzi nimi talenty,“ hovorí Andrej. Nakoniec sa veci vyvinuli tak, že do kapely prichádzajú najmä rómske deti, konkrétne chlapci. „Dievčatá dávajú zatiaľ prednosť školskému spe-

Šarkane na škole v Ždani

Vystúpenie v programe Milana Kolcuna

vokolu, nejakú-tú speváčku by sme radi privítali aj my,“ pozýva Andrej.

Mladý učiteľ urobil niečo navyše – dušou je to rocker, preto zabezpečil svoje vlastné nástroje, hlavne gitary. Na ďalšie vybavenie, v prvom rade zvukovú aparatúru, vyzbieral peniaze cez verejnú zbierku (crowdfunding) a od rodičovského združe-

nia, ktoré ich naďalej podporuje, keď treba niečo dokúpiť či opraviť. Začali sa skúšky a viacerých chlapcov, hlavne zo Skároša, muzicírovanie chytilo za srdce.

Asi najväčšou výzvou, ktorej bude kapela čeliť pravidelne, však bude kontinuita, zabezpečenie stálej zosťavy hudobníkov. „Práve v tomto ro-

Andrej Klobušník považuje prácu s deťmi za poslanie

ku prežívame takýto krok vzad, keďže naši najšikovnejší chlapci už odišli na strednú školu.“ Ešte predtým však absolvovali veľkú skúšku ohňom. „Vystúpili ako hudobní hostia v talk-show Milana Kolcuna Bez šepkára, kde zahrali päť piesní,“ hovorí hrdý Andrej.

Chalani radi nacvičujú skladby, ktorými sa preslávili Gipsy Čáve alebo Kmeťo Band. Veľmi si obľúbili aj repertoár Petra Lipu či Karola Duchoňa. „Vystúpili aj v roku 2024 počas festivalu Use the City pri obchodnom dome Urban. Na verejnosti musíme dbať na autorské práva, hrávame teda väčšinou ľudovky.“

Možno práve hudba ponúkne týmto deťom návod, ako vziať život do vlastných rúk. Cestu by mohlo ukázať napríklad konzervatórium so zameraním na rómske umenie na Požiarnickej ulici. Vďaka ľuďom, ako je Andrej Klobušník, môžeme na konci tunela zbrať záblesky svetla.

Anton Oberhauser,
foto FB A. Klobušník

Pred obchodným domom počas festivalu Use the City Košice

V Sokoľanoch prebieha od februára rozsiahla rekonštrukcia materskej školy, ktorej cieľom je zníženie energetickej náročnosti budovy a pokles emisii skleníkových plynov.

Keďže v nej nie je možná prevádzka a obec nedisponuje vhodnými náhrad-

Našli domov pre škôlkarov

nými priestormi, učiteľky s 18 deťmi našli dočasný domov v ZŠ Haniska, kde majú k dispozícii veľkú herňu, šatňu, toalety.

„Veľmi pekne ďakujem riaditeľke **Barbore Glove**, že nám podala pomocnú ruku, aj za vŕcné prijatie. Deťom sme zabezpečili všetko, takže diskomfort takmer nepocitujú. V jedálni ZŠ majú zabezpečené aj obedy,“ vraví starosta **Luboš Janke**. „Škôlkari sa tešia, že sa stretávajú s väčším kolektívom detí a zapájajú sa do výchovných procesov v rámci ZŠ aj vďaka všetkým zamestnancom školy. Ďakujem rodičom, že pochopili situáciu a musia zabezpečovať dovoz a odvoz detí.“

Obnovu budovy škôlky realizuje obec cez Program Slovensko a cez SIEA (Slovenská inovačná a energie-

tická agentúra), celkový rozpočet stavby predstavuje 449 tisíc eur bez spolufinancovania obce. Rozsah rekonštrukcie zahŕňa výmenu strešnej krytiny, zateplenie strechy a obvodového plášťa, výmenu okien, dvier, podláh a sanity, nové osvetlenie, vykurovanie a kuchyňu. Zmodernizujú sa aj systémy chladenia a vetrania zavedením lokálnej rekuperácie. MŠ získa novú dispozíciu interiéru, elektroinštaláciu i nové interiérové vybavenie. Práce by mali byť ukončené do konca augusta tohto roku.

Monika Floriánová, foto ocú Sokoľany

Zimný Prechod Slanskými vrchmi – najstarší v okrese Košice-okolie

Medaila objíma hodiny

Najstarším nepretržite trvajúcim turistickým prechodom v okrese Košice-okolie sa stal zimný Prechod Slanskými vrchmi. Organizuje ho Nižná Myšľa – v januári tohto roku už 56. raz! A nie hocijako! Presvedčili sme sa na vlastné oči.

Výborná organizácia. Úctivé pozastavenie pri tamojšom pamätníku padlých z druhej svetovej vojny so salvami Klubu vojenskej histórie Krasnogvardejci – tohto roku pri príležitosti 80. výročia oslobodenia obce. Skvelá nálada. Sneh, slnko, ľad, mráz aj ohník na čarovnej Márovke. Výstup na magické Bradlo do nadmorskej výšky 840 metrov. Mrazivo–slnčný opar s chvíľkovým výhľadom na Košickú kotlinu a Vysoké Tatry. Dobrý gulášik a čajík v cieľi a hlavne chuť a prajnosť organizátorov – starostu **Miroslava Sisáka**, jeho rodiny, pracovníkov obecného úradu aj početných miestnych dobrovoľníčok a dobrovoľníkov. Ved účasť takmer 400 ľudí nie je „sranda“. Napríklad tri autobusy sa dva razy otočili, aby všetkých účastníkov vyviezli na Slanské sedlo v nadmorskej výške 300 m, odkiaľ sa prechod začínal.

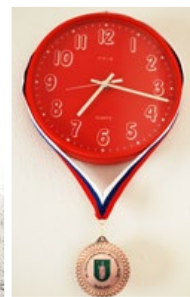
Nechýbalo starostovské poďakovanie zakladateľovi podujatia **Júliusovi Dulovičovi**.

Pritomný smiech, aj ticho, vrava, radosť z pohybu s pristením sa pod vrchom Dobrák v 670 m n.m. – na výbornom vzduchu.

Túru dlhú približne 15 km absolvovali aj starostovia zo susedných obcí – **Matej Kočíš** z Trsteného pri Hornáde, **Lubomír Vranka** zo Skároša i **Miloš Barcal** z Hanisky. Prešli

sme všetci „hory a doly“, aby sme sa cez Červený vrch a Kosceľ vrátili späť do Nižnej Myšle.

Čas v objatí medaili

Čarovná Márovka

Z podujatia máme doma pamätnú medailu. Čo s ňou? V zásuvke by sme na ňu zabudli. A tak tróni na najčestnejšom mieste – tam, kde sa najčastejšie zdržujeme. Objíma kuchynské hodiny a spolu s nimi meria čas do ďalšieho ročníka tohto pekného podujatia.

Katarína Čániová, foto autorka a ou

Magické Bradlo

Nádherný dvojstrom po trase

Vytvorili 600-metrového hada

Zasnežené ráno prilákalo okolo 500 milovníkov prírody na turisticko spoločenskú akciu Po srnčej stope, ktorá sa koná na sviatok Troch kráľov.

Po dvoch predchádzajúcich blástich rokoch bol tohoročný 32. ročník krásne biely. Nenáročná 7

km trasa začínajúca v obci Skároš viedla cez blízke polia a les. Účastníci vytvorili približne 600-metrového hýbajúceho sa hada. Nečudo, že srnky radšej zostali v úzadí a po maškrtky, ktoré im do krmelcov priniesli deti, si prišli neskôr.

Pohostenie v cieľi putovania ten-

toraz organizátori – obec Skároš a Družstvo Hrabov – pripravili na lúke pod „Nergeškou“. Tu sa červenolící turisti zohriali pri teplom čají a vatre, ktorú sponzorsky urobil **Vlado Polák** zo Ždane, a posilnili sa pravým poľovníckym gulášom. Navarili ho celkom 250 litrov, aby sa ušlo kaž-

dému. Kúpiť sa dali aj pečené klobásky a jaternice. Deň spestrila možnosť povozit sa na koňoch, strieľať zo vzduchovky na makety lesnej zveri a skúšať šťastenu v bohatej tombole, v ktorej sa rozдалo až 46 cien.

Monika Floriánová, foto ocú Skároš

Dôležitý bod programu, plnenie krmelcov a senníkov

Ľudský had zaplnil lipovú aleju

80 rokov oslobodenia od fašizmu

Už osem desaťročí nás delí od konca najväčšieho konfliktu v dejinách ľudstva - druhej svetovej vojny, ktorá koncom roku 1944 priamo zasiahla aj náš región. Prvou oslobodenou obcou bol Skároš. Vďaka polohe a prístupu z lesnej cesty z Maďarska mali tieto udalosti strategický význam.

V priebehu 17. decembra 1944 voiaci maďarskej 16. pešej divízie po strate Hollóházy ustúpili lesom v smere k Skárošu. Prechodnú obranu založili 500 metrov za hranicu, na lúke a ceste juhovýchodne pod vrchom Domaška. Keď sa v ten deň zotmelo, vojaci troch sovietskych streleckých práporov a streleckého pluku vyrazili v ústrety maďarským vojakom. Za nimi tanky a prápor automatčikov 5. tankovej brigády na amerických vojenských terénnych autách značky Willys. Pripojil sa horský vlečený minometný pluk. Sovieti sa snažili oklamať svojho nepriateľa predstierajúc, že aj oni sú ustupujúce maďarské alebo nemecké vojská. Lešť im spočiatku vyšla.

Po uvedení si svojho omylu maďarskí delostrelci okamžite zničili jedno samohybné delo. Začal sa boj. Maďarská 16. pešia divízia svojimi ďalšími silami obklopila Skároš a blízke okolie. Vojaci a technika Červenej armády boli o 01:30 nad ránom 18. decembra zastavení 200 metrov pred obcou.

Maďari sa tuho bránili. Aj ďalšie pokusy preniknúť do obce boli neúspešné. Sovietske velenie ale rýchlo začalo sústredený útok pechoty a tankov. Po hodine palby tankov a pouličného nočného boja bola obec o 2:30 ráno oslobodená. Maďarské vojská ustúpili do dnešného Trsteného pri Hornáde a pri svojom ústupe zničili most v severnej časti obce.

Predpoludním 18. decembra nemecké delostrelectvo začalo v sme-

Začalo sa to Skárošom

Vzácný záber zničeného sovietskeho tanku T-34/76 na dvore rodiny Pavlovičovej v Skároši po vojne

re od Ždane ostreľovať Skároš. Počas palby bol ťažko poškodený aj tank na dvore rodiny Pavlovičovcov, kde si velenie 5. samostatnej gardovej tankovej brigády zriadilo svoj štáb. Po výbuchu tanku zomrel sovietsky veliteľ čaty prieskumníkov, radista a jeden automatčik. Poškodený boj aj dom, ktorý podľa spomienok rodinných príslušníkov Júliusa Pavloviča opravili hneď po vojne. Kovové časti tanku boli využité pri rekonštrukcii domu. Tank bol neskôr s ťažkosťami odťahnutý z dvora nedvedno kam.

► Dora Stellung, posledná nemecká nádej

Ešte toho 18. decembra boli oslobodené Trstené, Seňa, Milhošť a Kechnec. Bránili ich prevažne maďarskí vojaci, spojenci Nemecka. Nemecké jednotky v tom čase začali postupne

obsadzovať novú obrannú líniu známu ako Dora Stellung, južne od obcí Veľká Ida, Belža, Gyňov, Čaňa, Ždaňa, ďalej východne od vrchu Bradlo až k Dargovskému priesmyku. Na jej výstavbe sa od jesene 1944 podieľali vojaci rôznych národností zo stavebných a zberajúcich útvarov a nütene aj civilní obyvatelia nášho regiónu.

Najťažší boj nastal na Štedrý deň. V tento deň sovietske delostrelectvo vystrelilo v našom regióne do 40 tisíc nábojov rôzneho kalibru, z toho okolo 400 kusov z kaľuší. Nemci priznali, že tri nepriateľské prieniky rozbili ich hlavnú bojovú líniu. Keďže si toho však sovietska strana nebola vedomá, jej definitívny úder zatiaľ neprišiel.

Po 24. decembri sovietska 18. armáda prešla do dočasnej obrany a velenie začalo s prípravami na Západokarpatskú operáciu. Tá sa začala v prvej polovici januára 1945.

Postupne boli oslobodené všetky naše obce, ktoré bránili už len nemecké a maďarské zadržiavacie oddiely, ktoré pomáhali svojim ustupujúcim vojskám v bezpečí sa stiahnuť. Koniec vojny u nás nastal až 19. januára 1945 oslobodením Košíc.

► Trápenie po bojoch

Po prechode frontu pociťovali ľudia útrapy tohto konfliktu ešte dlho. Mínové polia, zničené domy a hospodárske budovy, kostoly, cesty... polia poznačené zákopmi a protitankovými priekopami.

Okresné národné výbory vydávali výmery a žiadateľom priznávali peňažné preddavky na náhradu vojnových škôd. Spracovávala sa dokumentácia so súpisom vojnových škôd. Na niektorých miestach sú až dodnes viditeľné voľným okom zákopy a delostrelecké pozície. Súčasne sa vykonávali aj exhumácie mŕtvych vojakov, ktorí boli dočasne pochovaní v dedinách, a to hlavne pri kostoloch na cintorínoch a voľných priestranstvách. Červená armáda tu stratila do dvoch tisíc vojakov zabitých priamo v boji, takmer osem tisíc ich bolo zranených. Straty na nemeckej a maďarskej strane boli niekoľkonásobne nižšie. Zabudnúť však nesmieme na civilné obeť, na nesmierny strach ľudí z vojny, z nútenej evakuácie zo svojich domovov, neustáleho delostreleckého ostreľovania a všetkým tým, čo si museli vtedy prežiť.

Kiež sa takéto utrpenie k nám už nikdy nevráti.

František Šuster,
krátené, medzititulky redakcia

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (ZO SZPB) v Čani obnovila svoju činnosť v duchu ideí, ktoré ctia odkaz bojovníkov proti fašizmu napríklad z čias Slovenského národného povstania. Na 18. januára pripravili v spolupráci s obcou tradičný pietny akt kladenia vencov pri príležitosti 80. výročia oslobodenia. Priamo na cintoríne vystúpila folklórna spevácka skupina Domovina s odbojarskými piesňami, čo dodalo pietnym chvíľam autentickú a dôstojnú atmosféru.

Na obecnom úrade potom nasledovala členská schôdza ZO SZPB Čaňa, opäť za účasti starostu **Michala Rečku** a obecných poslancov. Program obohatili vystúpenia detí z materskej školy a speváckych súborov Ozvena, Klubovčanka a Do-

Mier si ctia všetky generácie

movina, za ktorú sa predstavil aj sólista v hre na akordeón **Jakub Lacko**. Medzi hosťami bola starostka Slanskej Huty **Martina Urbanová**.

„Naša ZO spája ľudí rôznych generácií, ktorí zdieľajú pohľad na históriu a hodnoty,“ hovorí predseda **Lukáš Slot**. „Tým, že si vážime

a presne spoznáваме našu históriu, spoločne staviame základ pre budúcnosť.“

Is/ao

Organizátorov prekvapila hojná účasť na schôdzi

Jarné zvyky, s ktorými sa môžeme prepojiť

Na prechádzku s vetvičkou

Nezvyklé alebo málo známe jarné ľudové zvyky? Ponúkame vám ich za hrst. Pomôžu nám pritom znalci ľudových zvykov Lucia Eštočinová a Adolf Peter Zátarecký, autor knihy Slovenské príslovia, porekadlá a úslovia.

Viete, že jestvoval krásny zvyk, s ktorým sa jednoducho môžeme spojiť aj teraz? Dokonca ho rozvinúť podľa ľubovôle? Volá sa **Prinášanie nového leta**. Na prechádzku si so sebou zoberieme zelený, jarný konárik. Niekde mu hovorili májik, letočko, letečko, inde lesola. Nosievali ho so sebou najmä dievčatá, no nič nám nebráni, aby nám robil spoločnosť, nech máme hocikoko rokov. Konárik ako symbol príchodu tepla po dlhej zime reprezentuje aj našu pohodu, sviežosť, radosť.

Čemerica kvitne skoro na jar. Kto sa do jej kvetov zahľadí, stane sa mu deň krásnym

Osobné zvyky počas Veľkonočného týždňa? Okrem varenia jedál je to napríklad vyplachovanie zubov pre ich zdravie, česanie vlasov pod vrbou, umývanie sa dievčat v potoku.

Pristavme sa pri ostatných dvoch spomínaných. Dievčatá sa umývali v potoku, čo malo zabezpečiť ich zdravie a fyzickú kondíciu. A čo my? Predstavme si, že zrána či počas pekného dňa prídeme k jazeru, rieke či studničke a s vedomím krásnej jari a osobného zdravia si v nej schuti umyjeme tvár, ruky a možno aj nohy. A pod vrbou, ktorá rýchlo rastie a je symbolom vitality, si rozčešeme vlasy. Dostaví sa výborný pocit živosti – a o to ide.

Na Veľkonočnú nedeľu sa tradovalo, že sa členovia rodiny umývali vo vode z uvarených vajíčok. V tento deň sa tiež odnášalo veľkonočné jedlo do kostola, kde sa svätilo. Najoblúbenejším dňom sviatkov bol rozhodne Veľkonočný pondelok. Zábavy, oblievačky, šibačky a obdarovávanie vajíčkami – symbolmi nového života. Na juhu Slovenska zvykli dievčatá po vyšibaní priviazať chlapcom na korbáč farebnú stužku. Na Kysuciach a tiež na Orave, odkiaľ pochádzam, máme zvyk, že deň po Veľkonočnom pondelku šibú dievčatá

Ktorá si vlasy na jar pod vrbou prečeše, bude ich mať husté a dlhé po celý rok. Stačí prísť k tejto krásavici do parku v Ždani

chlapcov. Môjmu manželovi sa to dosiaľ nepáči, ale darmo – zvyk je zvyk a v utorok ho vyšibem.

Jurské zvyky súvisia so sviatkom Juraja 24. apríla. Ide o prelom, deň medzi zimou a letom, keď sa začína poľnohospodárska sezóna. Verilo sa

napríklad, že ak pred týmto sviatkom zabije bača hada, dobytok bude dobre dojiť a nestratí mlieko. K obľúbeným tradíciám patrilo pálenie a preskakovanie jurských ohňov spojené s veselcami. Znak, že dynamika života graduje...

A ešte pár zaujímavých pranostik:

- ♣ Ranný dážď, ženský plač, panská láska a aprílová chvíľa, to všetko na začacom chvoste visí.
- ♣ Májový dážď stojí viac ako Viedeň.
- ♣ Ak sú v máji hríby červivé, bude suché leto.
- ♣ Na Jána čerešne aj muchy zrele.
- ♣ Nepadne ranná rosa, kým nezájde večer kosa.

Besednica

Žiadne úsilie nevyjde nazmar

Keby sa dala merať predajňa potravín podľa úsilia, ktoré do jej existencie a fungovania boli vložené, tak v Belži by možno boli potraviny aj štyri.

Táto obec v našom mikroregióne Hornád patrí k najmenším – má len asi 440 obyvateľov – a zrejme ako jediná nemá vlastnú predajňu potravín. V blízkyh obciach majú svoje prevádzky reťazce Fresh aj Coop Jednota, v neďalekej Haniske je supermarket CBA. Ako nám povedal **Ondrej Pravda**, starosta Belže, obecnú ponuku reťazce zamietli, pretože prevádzkovať maličky obchod vrátane mzdry pre zamestnankyňu je pre nich nerentabilné. Rovnako sa ukázalo ako nepriechodné mať Môj obchod, sieť malých potravín, ktorý prevádzkuje je Lidl, pretože by v obci nedosiahol požadovaný týždenný finančný obrat. Tunajší starosta dal hlavy dokopy aj so starostom obce Forbasy v Za-

magurí. Majú takmer rovnaký počet obyvateľov a výzvu – mať pre nich obchod. Forbasy si nakoniec pomohli tým, že naši miestneho podnikateľa, ktorý bol ochotný investovať do poľnohospodárskej predajne a u nich v obci mať potravínový sklad, ktorý sa zanedlho premenil na obchodík.

Belža zvažovala aj možnosť tzv. bezkontaktných potravín. No investície do bezpečnostného systému sú priveľké. A tak do obce trikrát týždenne vozia čerstvé pečivo a chlieb, občas prídeme ponuka sezónneho ovocia a zeleniny a tým, ktorí nemôžu cestovať, nakúpia a privezú veci ich príbuzní.

Čas ukáže, ako ďalej. Skúsenosť nám hovorí, že žiadne úsilie nevyjde nazmar, najmä, ak je prajné voči ľuďom, ktorých sa týka...

Stranu pripravila Katarína Čaniová, foto autorka a kronika Nižnej Hutky

Z kroniky Nižnej Hutky

Odievanie za 400 rokov

Ako v úvode kroniky v Nižnej Hutke z roku 1948 uvádza kronikár František Sokolovský, stará bola vojnou zničená a novú píše na základe výpovedí letopiseckej komisie. A je v nej aj zaujímavá stať o odievaní.

Asi okolo roku 1600 bolo v obci jedenásť gazdov. Boli usadení na dolnom konci, lebo horný ešte neexistoval. Mali dlhé vlasy siahajúce až na krk. Bohatí nosili tzv. darhovec zo zbitej vlnenej látky do pásu – ako dnešný krátky zimník. Cifrovaný bol lesklými šnúrami. Nosili tiež biele šnurovacie nohavice zo silnej domácej tkaniny. Chudobnejší mávali na sebe „špenceľ“ alebo „kurtku“, ktorý sa zachoval až asi do roku 1840. Bol to obyčajný kabát, v páse stisnutý, nebol cifrovaný, mal len štyri rady gombíkov. Neskôr začali nosiť „geroky“ – klasické kabáty. Obúvali si „bočkory“. Keď mlá-

deneč išiel na vohľady alebo sobáš, mal na sebe „čuhu“ – či v lete či v zime – len tak cez seba prehodenú.

Sobášny a slávnostný odev z roku 1947

Obrazy aj divadlo vo Vyšnej Myšli

Kresby Brokoličky

Ochotnícke Naše divadlo z Košíc predstavilo pod záštitou Obecných knižníc vo Vyšnej Myšli rozprávkovú divadelnú hru pre deti i dospelých **Brokolička 2**.

Herci predviedli nádherný príbeh lásky plný víl, princezien a princov. Scenár k hre napísala autorka knihy Brokoličkin príbeh **Jutka Kukajová**, ktorá si v hre zahrála kráľovnú. Pod režisérskym vedením **Daniela Kuchára** sa v úlohách Brokoličky predstavila **Ester Kukajová**, ktorú si miestni diváci

Protagonisti divadelnej hry o Brokoličke

pamätajú ako konferencierku z oslavy storočnice knižnice koncom vlaňajška. Ester, študentka filmovej školy v Ko-

šiciach, sa okrem herectva venuje aj realistickému umeniu. Knižnica túto mladú talentovanú umelkyňu podpo-

rila. Usporiadala výstavu jej kresieb. Otvorená je od 15. marca do 15. mája 2025 v tamojšej knižnici. **zap, foto ou**

Dotyky organových melódii

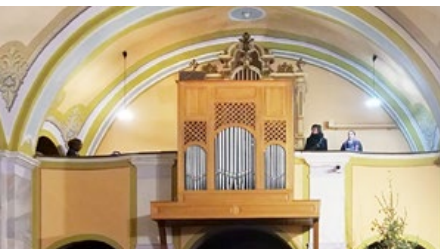
Umenie je vesmír, v ktorom je dovolené všetko. Touto vetou víta návštevníkov webová stránka Konzervatória Petra Dvorského v Košiciach, ktorého študenti priniesli kúsok z neho do Nižnej Myšle.

Na druhom organovom koncerte 12. januára v miestnom barokovo-klasicistickom kostole Sv. Mikuláša odohrali žiaci **Adam Suchý**, **Olívia Tallová** a profesor **Tomáš Mihalik** úchvatné skladby Bacha, Brixho, Händla či Zacha. Pri svetle sviec a žiarivej výzdobe sa nádherne ponáralo do tónov staručkého 203-ročného organu, rovnako i do spevu talentovaných študentov **Arsena Kovalchuka**, **Vandy Marinčákovej**, **Anny Kožuškovej** a **Tamary Balogovej**. Krásny zážitok v nás rezonuje naďalej a tešíme sa už teraz na tretí ročník.

Monika Floriánová, foto Patrik Štein

Starý nástroj krásne oživa

Kultúra má aj širší zmysel

Veľké veci sa dejú

Obec Haniska má niekoľko dôvodov na radosť. Úspešná bola vo viacerých podaných projektoch a žiadostiach o dotáciu. Preinvestujú spolu viac ako 2,2 milióna eur z fondov Európskej únie.

Mládež a deti už veselo zápolia na zrekonštruovanom basketbalovom ihrisku. Poškodený, nerovný asfaltový povrch vymenili za nový gumový, ktorý je vhodný aj na bedminton a vo-

lejbal. V okolí vysadili kríky a kvety. To všetko z dotácie takmer 63 tisíc eur cez projekt Voľný čas v Haniske od MAS Hornád – Slanské vrchy o.z. Z vlastných zdrojov ešte doplnia striedačky, ochranné siete či mantinely.

Koncom roka 2024 sa pustili do veľkej rekonštrukcie základnej školy, ktorá by mala priniesť úsporu energie a nákladov na prevádzku. Z Plánu obnovy získali nenávratný finančný príspevok 1,8 milióna eur. „Robí sa nová strecha a jej zateplenie, vymieňajú sa elektrorozvody, svietidlá, okná a dvere. Dôjde k zmene spôsobu vykurovania z plynu na tepelné čerpadlá, takže sa vymenia aj rozvody kúrenia a radiátory. Na strechu sa osadí 164 fotovoltaických panelov, čím sa ZŠ stane prakticky energeticky sebestačnou,“ vymenúva starosta **Miloš Barcal**.

Dočkali sa aj financií v sume 330 tisíc eur od Ministerstva životného prostre-

Rekonštrukcia ZŠ Haniska prinesie úsporu energie

dia SR na vybavenie zberného dvora. „Budeme nakupovať traktor, vlečku, nahaňovač veľkokapacitných kontajnerov, kontajnery, malé nákladné vyklápacie auto, multifunkčnú štvorkolku, kosačku, nákladnú a malú váhu, softvér na sledovanie odpadu dovezeného na zberný dvor.“ Cieľ je jasný – zlepšiť zber a triedenie odpadu v obci, rovnako aj údržbu obecných pozemkov.

Tešia sa aj obyvatelia nových častí

IBV Bodolovská a Domb. Po niekoľkokoročnom opakovanom snažení získala obec dotáciu 194 tisíc eur z envirofónu na vybudovanie vodovodu. S realizáciou plánujú začať v máji.

A to nie je všetko. Ďalšie zaujímavé projekty za viac ako 2 milióny eur, ktoré zlepšia život v Haniske, sú v rôznych fázach procesu. O nich niekedy nabudúce.

Monika Floriánová, Miloš Barcal

Zrekonštruované basketbalové ihrisko

Rodáčka z Čane prispieva k rozvoju biomateriálov v medicíne

Na spoločnej fotografii ocenených s ministrom školstva Tomášom Druckerom je Radka Gorejová tretia sprava

Radka Gorejová z Katedry fyzikálnej chémie Ústavu chemických vied na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ Košice sa už roky venuje výskumu a vývoju

materiálov, ktoré by mohli pri liečbe pacientov nahradiť alebo podporiť funkciu biologických tkanív. Ide najmä o kostné náhrady, kde je pred-

poklad ich uplatnenia v ortopedii. Rodáčka z Čane zároveň verí, že medicínske materiály budúci budú nielen efektívne, ale aj rozložiteľné,

teda šetrné pre pacientov i pre personál. Za svoj prínos v oblasti výskumu biomateriálov získala prestížnu **Cenu za vedu a techniku 2024** v kategórii Osobnosť vedy a techniky do 35 rokov. Ocenenie jej bolo udelené 15. novembra počas slávnosti v Zimnej jazdiarni Bratislavského hradu. V budúcnosti by sme radi predstavili Radku Gorejovú na stránkach Abovského hlásnika bližšie.

Is/ao, foto cvtisir.sk

Mnohostranná krása dreva

Ferko a jeho šikovné ruky

Priznám sa, že nepatrím medzi príliš technické typy mužov. Radšej si zavolám majstra, ktorý vie veci robiť lepšie ako ja. Zato ma baví písanie, napríklad článkov do Abovského hlásnika...

Možno si spomeniete na amatérsku maliarku **Magdu Suchú** z Geče, ktorú som vám predstavil presne pred rokom. A „Megi“ dala redakcii ďalší tip. Nemusela chodiť ďaleko – manžel jej sestry Pavlíny, **František Oleár**. Žije vo Valalíkoch.

Aj nedokonaná miska sa dá pekne upraviť

Na stene štiepka, na obraze kvety zo šišiek – manželská súhra

Na prvý pohľad Slovák v tom najlepšom slova zmysle: skutočný domáci majster, veľmi zručný, povoláním dlhé roky strojník, opravár a mechanik v spoločnosti Inžinierske stavby, neskôr Colas. Od januára 2025 už na dôchodku.

Na oboch frontoch – doma i v práci – nezaspal na vavrínoch a stále sa učil niečo nové. Vo firme si potykal s klasickými nákladnými vozidlami, s vrtkým UDS bagrom, v posledných rokoch riadil hlavne traktor-bager. Pamätá si najmä zákazky na vodných dielach – Starina, Gabčíkovo, Žilina, Turček.

Doma mal naňho veľký vplyv svokor. „Vyznal sa v práci s drevom na najrôznejšie spôsoby,“ hovorí Ferko, keď sedíme v obývačke. Čím viac sa obzerám okolo seba, tým viac vidím rozličných výtvorov – od pravidelných či krásne nepravidelných misiek, cez štíhle police až po jednu stenu celú

obloženú obdĺžnikmi zo štiepaného dreva. Ozdobenú trojrozmerným obrazom zo šišiek. Ten je zasa Pavlinkiným dielom.

František Oleár dostal svoju prácu s drevom na vysokú úroveň. A nielen s ním. Kedysi, za socializmu, keď nebolo v obchodoch toľko tovaru pre domácich majstrov ako dnes, si dokázal zostrojiť domácu kosačku. A keď raz v Maďarsku nadabíl na blšáku na dôležitú súčiastku – takzvané skľučovadlo – podomácky vytvorený sústruh (za pomoci kolegu sústružníka) bol čoskoro na svete! Kostru mal z dreva, no rotačné, obrábacie súčasti má samozrejme kovové.

Keď Ferko robí s drevom – najčastejšie s bukovým, ale aj s čerešňou či orechom – najprv ho opracuje „na surovo“. „Nechám ho úplne vyschnúť. Medzitým popraská a naberie definitívny tvar.“ Potom mu dodáva konečnú podobu a povrchovo ho upra-

František a jeho sústruh

ví. Keď kedysi zhŕňal k téme práce s drevom literatúru, našiel akurát jednu stranu v knihe. Preto je z neho skôr samouk. „Musel som skúšať, aké nože sú do sústruhu vhodné. Ložiská zasa treba pravidelne meniť,“ prízvukuje.

V suteréne vládne u Oleárovcov pravý „mužský“ poriadok. Tam vznikajú drevené výtvy, ktoré Ferko rád rozdáva svojim blízkym. No podobne ako jeho švagriná, nevyhába sa ani práci na zákazku. Veď ak ste zruční, môžete si určiť, koľko toho urobíte... A ak popritom viete urobiť radosť ďalším, čo môže byť krajšie a odmeňujúcejšie?

Anton Oberhauser

Od večera do rána

❑ Fašiangy znamenajú zábavu a veselosť a tú si naplno užili v **Kokšove-Bakši** na 29. ročníku Fašiangového plesu. Minulý rok tancovačku museli zrušiť z dôvodu nízkeho počtu prihlásených, tento rok sa lístky predali veľmi rýchlo. Hudobnou produkciou sa v kultúrnom dome predstavila skupina Rolandci 3jo, v kuchyni „úradovala“ neprekonateľná **Kvetka Zálehová**. Vyše stovku zabávajúcich sa hostí potešila aj polnočná bohatá tombola.

❑ Prvý ročník Fašiangového plesu zorganizovali v **Sokolanoch**. Slávnostne ho otvorili úžasní tanečníci z Tanečného klubu Ellegance Košice. Zábava za hudobného doproduku skupiny Fantastic z Dúbravy sa rozprúdila po príhovore starostu **Luboša Jankeho**. Počas plesu si ľudia robili spomienkové fotografie vo fotobúdke. Po polnoci sa losovala tombola, ktorej hlavnou cenou bol wellness pobyt pre dve osoby v Nízkyh Tatrách.

Vznešené otvorenie plesu v Sokolanoch

❑ Po šatníku z povál či pivnic sahli obyvatelia **Trsteného pri Hornáde**. Na ich Retro ples bol určený veselý dress code. Zažili čokoládový tanec, retro kvíz, tombolu i hity DJ Fera. A úžasné je toto: finančný výťažok 2 800 eur z plesu odovzdali veľkému malému bojovníkovi Filipkovi. Peniaze rodina použije na rehabilitácie a na pomôcky, ktoré potrebuje.

V Trstenom pri Hornáde mal ples charitatívny rozmer

❑ Úspešnú premiéru má za sebou 1. ples **vyšnomyšľianskej** filiálky Rímskokatolíckej farnosti v Nižnej Myšli. Na podnet duchovného otca **Igora Gibodu** zorganizovali ho členovia farskej rady v zrekonštruovanom kultúrnom dome.

Na tanečnom parkete sa do neskorkej noci zabávalo 70 hostí pod taktovkou hudobnej skupiny Fajntime Kapela a DJ Miloslava Ivana. Úspech zožala aj možnosť odfoťiť sa vo skvostne aranžovanom fotokútku (na snímke).

❑ Zábavu pred pôstom zorganizovali aj v **Haniske** a **Valalíkoch**.

obce, *Monika Floriánová*

Kultúrna komisia sprostredkúva zážitky

Akcií ako na páse

Čanianska kultúrna komisia v zime ani zďaleka nezaháľala. Stopu v mysliach návštevníkov z celého regiónu zanechali ďalšie vydarené akcie pre ľudí rôznych vekových kategórií. Ozajstným vrcholom a srdcovkou pre všetkých bola prvého marca Fašiangová zábava. Svojich hostí po prvý raz privítala skrášlená sála kultúrneho domu – k novej podlahe, vysprávkam a maľovke pribudli stoly, stoličky a svietidlá. Všetkých 160 hostí potešila speváčka ľudových piesní **Hanka Servická**, známa nielen vo svojej rodnej rusínskej oblasti, ale už aj široko-ďaleko po Slovensku.

Dva týždne predtým sa amfiteáter zmenil na veľkú kuchyňu pod holým nebom. Pod vedením skúseného mäsiara **Štefana Karajosa** sa pripravovali tie najchutnejšie zabijačkové dobroty, pričom návštevníci z nich mohli aj okoštovať. Z reakcií spomeňme aspoň tú od **Danky Rusnakovej Kovačovej**: „Veľmi sme si pochutnali a deti sa naučili niečo nové z procesu výroby. Ďakujeme!“

Reprezentačný ples obce sa konal po 17. raz dňa 25. januára. Slávnostnou atmosférou večera dotvorila hudobná skupina Oceán a mažoretkové zoskupenie Twingy. Karnevalom na ľade

a nápaditými maskami ožil zimný štadión v tradičný deň, 6. januára.

V závere uplynulého roka sa kultúrna komisia a ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov rozhodli spojiť populárneho Mikuláša s Vianočnou akadémiou. Cieľom bola bohatšia účasť i jednoduchšia organizácia spojenej akcie. Dospelí si dali starostovský punč, hlava obce **Michal Rečka** pozvala na pódium Mikuláša, ktorý doniesol balíčky pre deti, bolo ich presne 280! S vianočnými piesňami a koledami vystúpila skupina Basawell.

V Čani majú aj v tomto roku obecný kalendár, ktorý každý mesiac priniesie vizuálny kontrast medzi minulosťou a súčasnosťou. Kultúrna komisia precízne vyberala snímky z archívov, o grafické spracovanie sa postaral jej člen **Lukáš Slota**.

A ako vnímajú bohatú zimu, ktorú majú za sebou, samotné členky a členovia kultúrnej komisie? Za všetkých slová **Alžbety Rečkovej**: „Vieme, že sa nedá vyhovieť všetkým a občas čelíme aj kritike. No teší nás, že vždy je viac tých pochvál, návrhov, a ďalších nápadov od spoluobčanov.“

ou/ah, foto *Monika Vargová*

Sála kultúrneho domu v Čani prešla obnovou

O krok bližšie k čistejšiemu ovzdušiu

OZ Priatelia trstenskej prírody a žiaci ZŠ Trstené pri Hornáde svojimi aktivitami a zanietením opäť prispeli k zelenej kráse obce, a tým aj k zvýšeniu kvality ovzdušia.

V areáli gazdovského domu u Gagarina vysadili ešte v novembri obecný ovocný sad. Mladé stromčeky jablone, hrušky a dule sa krásne ujali a už tešia návštevníkov púčikmi. Na plody si však treba počkať nejaký ten rok. Občianske združenie na realizáciu získalo aj finančnú podporu 2 200 eur od Nadácie Ekopolis a spoločnosti Deloitte v rámci programu Sadíme budúcnosť.

V Trstenom pri Hornáde majú aj stromčekovú škôlku bývalej prezidentky SR **Zuzany Čaputovej** v areáli školy (písali sme o tom v č. 4/2021). Turisti i našinci si už vychutnávajú na cyklotrase tieň lipovej aleje, ktorá čiprne rastie už 10 rokov! Mladí i starší dobrovoľníci dali život aj morušovej aleji, kde popri ceste vysadili 100 kusov ovocných drevín. O všetky stromy sa domáci pravidelne starajú.

► Vysadili zelené filtre

Pamätáte si na test žiakov biele tričko, ktorým zisťovali znečistenie ovzdušia v obci? Žiaci zelenej školy ho rozšírili o žartovný testík biela ponožka. Viac učiteľka **Lenka Kleščinská**: „Na výfuky dvoch áut sme natiahli biele ponožky,

Veselá partia pri sadení ovocných stromčekov

vozili sme sa s deťmi 10 minút po obci, dali ich dole a hodnotili. Aj oni potvrdili, že doprava znečisťuje ovzdušie.“

Matematika v praxi

Nasledoval teda ďalší krok – vysadiť zelené filtre, ktorých rastliny budú filtrovať špinavý vzduch v okolí školy.

Vďaka výzve v obecnom rozhlas, na FB a edupage priniesli deti, rodičia a priatelia školy tolko odrezkov a sadeníc kríkov či zeminu, že z plánovaného 20-metrového živého plotu vysadili súvislých 40 metrov. „Počas hodín technickej výchovy žiaci pripravili zem, vykopali jamy, sadili rastlinky, polievali. Zapojili sa všetky ročníky. Využili aj matematiku, keď na múriku značili a merali metre,“ opisuje učiteľka. Majú už vytýčený ďalší eko cieľ – znížiť počet áut, ktoré chodia do školy a zatriaktivniť iné spôsoby dopravy.

Monika Floriánová, foto ZŠ

Plot v škole je zatiaľ malíčkový, ale rastlinky sa ujali

Darčeky šikovných remeselníkov

Ručná práca a kreativita s ňou spojená je stále in a medzi nami žije množstvo šikovných ľudí.

Viaceri prišli svoje umenie predstaviť na Valentínsky remeselný trh do sály Kultúrneho domu vo Vyšnej Myšli. Vybrať darček pre milovanú osobu alebo veru jednoduché.

Siahnuť po prírodných produktoch – liečivých bylenných výrobkoch a kozmetike z **Monikinej chyžky**, alebo po parfémoch, krémoch, pletových olejoch **Danky Majorčíkovej**, ktorá vyrába aj sviečky zo sójového vosku a šperky z minerálov? Čo tak vziať niečo praktické, ako háčkové dózy a košíky od **Soni Korosy**, ručne vyrábanú keramikou od **Zorky Šmelkovej**, alebo tašky šité metódou patchwork od **Vieery Petruškovej** z Prešova?

Lákajú aj ručne šité šperky technikou peyote **Sylvie Zánovej**, kožené výrobky **Mako Gyula** zo Ždane, aj voňavé sviečky najroznejších tvarov a farieb od **Slávky Došovej**.

Dať si malé občerstvenie – koláčiky, výbornú kávu či varené víno – dobre poslúži na usporiadanie dojmov a myšlienok. Výber pokračuje. Krás-

ne sa pripravujú farebné mandaly maľované podľa unikátneho systému od **Štefanie Matis**, rovnako aj malba na sklo – obrazy, taniere, vazy a šperky od **Ludmily Bujdošovej**. A čo ručne vyrábané kabelky od **Lejson Art**?

Organizátori trhov Harmónia cen-

trum sebarozvoja o.z a obec Vyšná Myšľa pripravili úžasnú paletu koncov, ktorýkoľvek darček kúpený od srdca poteší obdarovaného. Dokonca aj malé pozornosti detí vyrobené v tvorivom kútiku.

Monika Floriánová, foto o.z.

Darček na Valentína vo Vyšnej Myšli našiel každý

Oslava lásky v Seni

Úprimná radosť, veselá atmosféra a veľa lásky sa niesli na Valentínskej zábave v Kultúrnom dome v Seni. Prilákala množstvo návštevníkov, pár z nich prišlo aj z Košíc. Naplno prejavili svoje emócie, čo sa premietlo na uvoľnenej zábave a tanci pod taktovkou skupiny New Barbados i DJ Vlada, a hlavne na utužovaní vzťahov.

„Láska je veľmi zložitý pojem, ťažko sa vysvetľuje, ale každý z nás ju zažil, každý ju chápe a každý jej rozumie. Táto Valentínska zábava je špecifická a ja ju považujem za najpríjemnejšiu akciu našej obce,“ prezradila redaktorka AHOJ.TV starostka **Marcela Gallová**. Všetci prítomní sa výborne bavili a chválili organizátorov za srdiečkovú výzdobu a prípravu celej akcie.

ahoj.tv/ red

Nevšedný výlet z Hutky do Hutky

O krásavici a Lebeni

Môže to byť veselý výletík na rozprúdenie tela aj mysle v každom ročnom období. Redakcia ho vedno so starostkou Nižnej Hutky Ivetou Vasilenkovou a jej pravou rukou z OÚ Martou Rusnákovou absolvovala v hrejivej radosťi za chladného počasia. A stál naozaj za to. Keď si naň všetky tri spomenieme, máme úsmev na tvári a teplo pri srdiečku.

Trasu, ktorá tam a späť má dovedna asi 4,5 km, môžete pešo či na bicykli začať v obci pri hlavnej ceste – nedaľko základov volakedajšieho mostu, ktorý sa klenul nad Torysou, kým ho Nemci pri ústupe počas II. svetovej vojny nevyhodili do povetria. Miesto spoznáte podľa krémovo nafarbeného potrubia, ktoré namiesto neho prechádza ponad rieku.

Uvedomujeme si zaujímavosť: Sme v mikroregióne Hornád a kráčame popri Toryse, ktorá tečie od Prešova a do Hornádu sa vľeva o kus nižšie. Také niečo môžete zažiť len v Nižnej Hutke, hoci obci v regióne máme sedemnašť. Prichádzame na chatármi udržiavanú lúku. Pani starostka sa z ich pravidelnej starostlivosti teší. „Kiežby takto k svojho okolíu pristupovali aj ďalší chatári, ktorých v našom katastri máme asi dvesto.“

A čerešnička na torte, či skôr čerešňa na megatorte! Na lúke tróni obrovská vrbá s nádherne klenutými konármi siahajúcimi široko-ďaľko a s priam mystickými otvormi v kmeni. Zisťujeme, že jej obvod je omnoho širší ako tri páry našich rozpažených rúk. Prichádza na pomoc

Objaf ju musia štyria. NAJvrba Nižnej Hutky má obvod kmeňa pol metra nad zemou až 550 cm! Zľava Marta Rusnáková, Katarína Čániová, Iveta Vasilenková

tunajší chatár **Jaroslav Hvizdoš**. Štyria už strom poľahky objímame. Jej obvod pol metra nad zemou meria úctyhodných 550 cm, dole pri zemi

až 580! Asi je najväčším živým kmeňom v dedine. Koľko má rokov? „Asi 150,“ poznamenáva pani Rusnáková.

Postupujeme proti prúdu rieky, najprv po asfaltke, potom po lesnej ceste. Začíname stúpať do kopca. Pani Rusnáková ma upozorňuje, že nejde len o hocijaký kopec. Vznikol mohutným zosuvom tunajšej ilovitej pôdy pri veľkých dažďoch v roku 1970 a zahradil chodník okolo rieky, po ktorom ako deti pravidelne chodievali. „Vtedy sme sa v Toryse aj kúpali,“ spomína na časy s čistejšou vodou. Pani Rusnáková roky býva v Nižnej Hutke, narodila sa a vyrastala vo Vyšnej Hutke, na ktorú má krásne, nostalgické spomienky. A tie do tunajšej jemne stúpajúcej Toryskej pahorkatiny celkom pasujú.

Prechádzame nenápadným mostíkom nad ešte nenápadnejším potôčikom ukrývajúcom sa v zelenom chrastí. Nesie hrozivý názov Lebeni, tak ako rovnomenný kopec nad ním. Okolo roku 1500 tam totiž jestvovala malá obec, no cholera skosila väčšinu jej obyvateľov. Tí, čo sa zachránili, viac sa do nej nevrátili. Ostal názov a lesík – teraz s telekomunikačným stožiarom. Pri potoku sa kataster Nižnej Hutky končí.

Opäť stúpame mierne do kopca – sem a tam vykuknú výhľady na Košickú kotlinu.

Pri modrej kaplnke vo Vyšnej Hutke sa otáčame a vraciame sa tou istou cestou späť. Miňame bežkyňu a bežca. Mláká-nemláká, vydýchať sa, zhodiť z pliec starosti, čo môže byť lepšie?

Tri razy zastavujeme autá, pýtame urobiť fotky z pekných miest, nech sme na nich zvečnené všetky. Napospol všetci vodiči hundrú, že nemajú čas, ale nakoniec nás odfoťia, zasmejú sa a pokračujú s rozjasnenou tvárou v ceste.

Katarína Čániová, foto autorka a chatári

Chaty a výhľad nerozlučne idú spolu

Marta Rusnáková: Tu sme sa v Toryse aj kúpali. Teraz ju obdivujeme len zhora

Pozývame na šach v prírode

Vedeli ste, že v Gyňove majú veľkú šachovnicu s figúrkami pod holým nebom? Nachádza sa v oddychovom parku vedľa futbalového ihriska. Keď potrénujete svoj mozog v kráľovskej hre, ktorá sa v Európe objavila okolo 11. storočia, môžete si hned precvičiť aj svaly na vonkajších fitnes strojoch. Pokiaľ dospeláci zvädzajú logické šachové turnaje, deti môžu šantíť na preliezačkách. A to nie je všetko.

Ak by prišiel nečakaný dážď, viete sa skryť pod altánok.

Je tu však jedna chybička krásy. Na obecnom úrade nám povedali, že aktuálne chýba jedna figúrka. Čierny kôň si „odbehol“ na neznáme miesto. Ak by ste ho našli, prosíme o jeho vrátenie do Gyňova. Zatiaľ si na šachovú partiu musíte priniesť vlastného.

Monika Floriánová, foto autorka

V Gyňove hráte šach 24/7

**Majstrovstvá Slovenska ZŠK SR
v Kynologickom klube Čaňa
30.5 - 1.6. 2025**

Rozhodcovia:
MUDR. JIŘÍ TICHÝ
MGR. IGOR LENGVARSKÝ
PETER LENGVARSKÝ

Miesto konania:
Futbalový
štadión Čaňa

KYNOLOGICKÝ KLUB ČAŇA VÁS POZÝVA NA
ČACI
FUTBALOVÉ HRISKO ČAŇA

Majstrovstvá Slovenska ZŠK SR
2. kvalifikačné preteky o postup na
FCI IGP a WUSV 2025
30.5. - 1.6.2025

Online prihlasovanie:
www.kynologickyklubcana.webnode.sk

Uzavierka prihlášok:
30.4.2025

Štartovné:
IGP 1 - 50 eur
IGP 3 - 60 eur

kynologickyklubcana@gmail.com

Kalendár podujatí

apríl

13. 4. Valalické maľované vajíčko - Valaliky
20. 4. Upratovanie Skalky, brigáda - Nižná Myšľa
30. 4. Brigáda - Haniska

máj

1. - 5. 5. Srdečne pozývame na Stavanie mája:
1. 5. Skároš, 3. 5. Kokšov-Bakša, 4. 5. Nižná Hutka
4. 5. Charitatívny beh Wings for Life World Run - archeoskanzen Nižná Myšľa
4. 5. Čaňanský folklórny festival 2025 + Stavanie mája,
3. ročník - Čaňa
7. 5. Slávnostná vatra pri príležitosti ukončenia II. svetovej vojny - Skároš
8. 5. Pietny akt kladenía vencov - Skároš
10. 5. Vatra - Nižná Hutka
11. 5. Stavanie mája - amfiteáter Haniska
14. 5. Slávnostný koncert k 50. výročiu ZUŠ Valaliky - Valaliky
24. 5. Deň rodiny - Sokoľany
24. 5. Polievkový festival - Seňa

jún

7. 6. Valalický jarmok - 30. ročník, Valaliky
7. 6. Beh Vyšnou Myšľou, 19. ročník - Vyšná Myšľa
7. 6. Deň ruží u Bohušov, otvorenie 6. sezóny - Nižná Myšľa
28. 6. Futbalový turnaj RZOH - štadión Čaňa
29. 6. Dni RZOH - amfiteáter Skároš

júl

5. 7. Opekačka na rybníku - Seňa
leto. Oslavy 700. výročia založenia Vyšnej Myšle

Jarné prebúdzanie a nový život zažívajú v **kontaktnej Farme SA-BAČIK** v Kokšove-Bakši. Svedčia o tom milé plyšové prírastky ovčiek či škótskeho dobytká. Farma je otvorená od rána do zotmenia. Návštevu si však vopred rezervujte na tel. č. 0902 381 669 alebo cez e-mail zuzanasabova8@gmail.com, aby bolo všetko pripravené na hladkanie a kŕmenie. Vstupné je 5 eur/osoba. Priateľom zvieratiek ponúkajú aj možnosť opekať či grilovať.

red

Rok ruží „Made in Slovakia“

Novinkou šiestej sezóny v Rozáriu u Bohušov, ktorá sa začne v sobotu 7. júna, budú ďalšie odrody ruží vyšľachtených na Slovensku. Aktuálne k nim do Nižnej Myšle prišlo deväť odrôd. Dovedna si návštevníci budú môcť pozrieť takmer päťdesiat - okrem mnohých iných kráľovien kvetín z celého sveta. Bohušovci chystajú aj pohľadnicu a nechýbať bude pexeso so slovenskými odrodami ruží.

kčj

Historická odroda v historickej izbe

Sezóna snov v Geči

Futbalové mužstvo FK Geča 73 prežíva skvelý ročník. Od júna 2024 ťahali deväť mesiacov šnúru zápasov bez prehry a v tabuľke V. ligy skupina Juh im patrilo v marci druhé miesto. Tréner **Stanislav Cuprišín** je pri tíme štvrtý rok a hovorí, že družstvo je vyzreté, panuje v ňom priaznivá chémia a dobrá organizácia – každý vie, čo má hrať. „Máme v mužstve študentov aj pracujúcich, ten správny vekový mix. Rád by som vyzdvihol obranu celého tímu, keďže sme za jesennú časť

Stano Cuprišín (vpravo) koučuje svoj tím

ligy pustili súperom iba päť gólov.“

Geču posilnili tento rok noví chalani zo zaniknutého tímu v Kalši. Zdá sa, že s Malou Idou to bude boj o čelo tabuľky až do posledného kola. „Chceli by sme pozvať fanúšikov z Geče aj okolitých obcí, aby nám prišli fandiť na záverečné duely tejto sezóny. Budeme sa im snažiť odvdáčiť čo najlepšimi výkonomi. Táto partia si zaslúži hrať o prvú priečku v tabuľke a urobíme všetko, aby sme to vybojovali.“

Anton Oberhauser, foto fk

Na víťaznej vlne

Tretikrát po sebe si zo Stolnotenisevho turnaja obcí vo Vyšnej Myšli odnieslo víťazný pohár trio z Trsteného pri Hor-

náde. **Dominik Slimák, Tomáš Slimák** a **Jakub Šelepský** pravidelne trénujú doma i v miestnom „kulturáku“, takže boli dobre pripravení na zápasy s ďalšími siedmymi družstvami. Na 5. ročníku turnaja vládla 25. januára priateľská atmosféra, hráči si navzájom úprimne fandili. Druhé miesto uhrala Vyšná Myšľa – 1. družstvo, tretie tím z Nižnej Hutky, ďalej 4. Vyšná Myšľa – 2. družstvo, 5. Bohdanovce, 6. Nižná Myšľa, 7. Blažice a 8. Vyšná Myšľa – junióri. Turnaj skvelo pripravil Bežecký klub obce Vyšná Myšľa pod vedením **Emília Repáka**.

Monika Floriánová

Cenná trofej pre trstených chalanov

Hokejový turnaj obcí o pohár RZOH – 8. ročník

Hurikán Čaňa opäť prvý

Víťazi Hurikán Čaňa obhájili titul

Nezabudnuteľná atmosféra pred 410 divákmi! Hokejový deň plný emócií, dramatických momentov a skvelých výkonov! Takto opisujú fanúšikovia finále Hokejového turnaja RZOH, ktorého víťazom sa stal tím Hurikán Čaňa.

Ich hráči odhodlaním, dobrou múškou a disciplínou porazili mužstvo Sokolian vysoko 6:1 a obhájili svoje minuloročné víťazstvo. „Zdedili sme neľahkú povinnosť obhájiť titul. Podarilo sa nám to! Bodaj by nie, keď sme v mužstve mali najlepšieho nahrávača turnaja **Andreja Tótha** a najlepšiu dvojicu brankárov **Matúša Lumtzera** a **Mateja Kissa** a ďalších 13 statočných,“ teší sa kapitán **Matúš Kováč**. „Bez vás divákov by sme to nedokázali. Famózna a bláznivá atmosféra,

ktorú ste vo finálový večer vytvorili, si zaslúži jedno veľké ďakujeme!“

Zápas o bronz tímov Ždane a Valalík priniesol neuveriteľné napätie a obrovskú bojovnosť hráčov oboch strán. Nakoniec sa z víťazstva 4:3 – až v druhom predžení – tešili chlapi z Valalík.

Do regionálneho turnaja sa zapojilo celkom 12 družstiev, ktoré zreb rozdelil do štyroch základných skupín,

a prebiehal na zimnom štadióne v Čani od 26. decembra 2024 do 6. januára. Na slávnostnom ceremoniáli po napínavom finále boli ocenení top hráči turnaja: najlepší brankár **Rastislav Hancin** z Vyšnej Hutky, najlepší strelec a zároveň najproduktívnejší hráč **Samuel Sabo** z Hanisky a najlepší nahrávač **Andrej Tóth** z Čane.

Monika Floriánová, foto Hurikán Čaňa

Valaličania majú radi hokej

Štyri miestne časti, ktoré boli pôvodne samostatné obce a v roku 1960 sa zlúčili do jednej obce Valalíky, zápolia medzi sebou v ľadovom hokeji už od roku 2013. Víťaznú putovnú trofej nad hlavu pozdvihli hráči Buzíc celkovo päťkrát, mužstvo Bernátoviec trikrát, časti Všechných sa podarilo pohár získať dva razy a Košťanom zatiaľ iba raz. Na tohoročnom januárovom turnaji O po-

hár starostu obce Valalíky na zimnom štadióne v Čani zvíťazilo opäť mužstvo Buzíc – už piatykrát po sebe, keď vo finálovom zápase zahviezdili nad Bernátovcami 8:1. Za najlepšieho strelca turnaja vyhlásili **Adama Pástora**, ktorý strelil štyri góly a cenu sympatie získal mladý hráč **Jakub Tokarčík**.

Martina Matiová, mfl, foto GabrielaStrakay Studio

Pri odovzdávaní trofeje asistovali aj deti

ABOVSKÝ HLÁSNÍK, štvrtročník Regionálneho združenia obcí Hornád. Adresa: Osloboditeľov 22, Čaňa, IČO: 319 65 041, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Havanská 19, 040 13 Košice, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, **web:** www.regionhornad.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čániová – tel: 0905 812 883, **predseda redakčnej rady a redaktor:** Mgr. Anton Oberhauser – tel. 0905 497 971, **redaktorka:** Ing. Monika Floriánová, **redakčná rada:** Ing. Miloš Barcal, Ing. Ján Kokarda, Ing. Štefan Petrik, Michal Rečka, Mgr. Denisa Vargová, JUDr. Lubomír Vranka, **distribúcia** - Obecný úrad Ždaňa, tel. 055/698 00 21. Vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom EV 3592/09, ISSN 1339 - 2549, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, **tlač:** ROTAPRINT, s.r.o. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.